

EL REPTA SOCIOAMBIENTAL DELS AEROPORTS

L'enfrontament entre el territori, el medi ambient i els aeroports ha estat una característica destacada en la història del transport aeri. Per primer cop es fa imprescindible la col·laboració entre totes les parts implicades per poder afrontar els reptes econòmics, socials i ambientals d'un món cada cop més complex, incert i petit.

El transport aeri és un camp d'estudi relativament comú en la literatura geogràfica. Existeixen estudis que analitzen les rutes i els fluxos de les línies aèries, la localització dels aeroports, el paper del transport aeri en les xarxes de producció i distribució, l'impacte del soroll dels avions en el valor dels habitatges i els problemes ambientals derivats d'aquesta activitat.

La indústria del transport aeri ha estat sempre una indústria dinàmica; de fet, pot considerar-se un dels requisits que han possibilitat la internacionalització i la globalització, essent l'únic mitjà de transport que ha permès realment eliminar la fricció de l'espai i el temps en l'àmbit planetari. Des de ja fa dècades, el transport aeri manté un creixement constant; actualment, tant pel que fa als passatgers com a la càrrega, les xifres creixen a un ritme del 5% anual, cosa que implica duplicar el tràfic cada 15 anys. Volar ha deixat de ser una possibilitat reservada a les elits, així ho demostra el fet que el 70% dels passatgers que viatgen en companyies de baix cost no haguessin volat mai amb anterioritat. En aquest am-

bient de creixement frenètic, els senyals de congestió comencen a fer-se palesos: més del 20% dels vols dels grans aeroports europeus pateixen demores, aquesta xifra arriba fins a més del 30% en els grans aeroports nord-americans. El col·lapse del transport aeri a causa de la congestió pot produir-se abans del que podríem esperar. Segons les previsions d'Eurocontrol, si la demanda segueix creixent al ritme actual, a Europa, l'any 2025, fins a 3,7 milions de vols no podrien tenir cabuda per manca de capacitat del sistema aeroportuari.

Sovint es parla del fet que el constant creixement del tràfic aeri ha generat un col·lapse en les vies aèries, de la mateixa manera com succeeix amb els embussos a les autopistes o les carreteres. És cert que les vies aèries presenten alts nivells de congestió i que la gestió independent per part de cada país del seu espai aeri dificulta el rendiment d'aquestes vies, però els importants i ràpids avenços en la gestió del tràfic (ATM) i la imminent arribada d'un «cel únic europeu» estan minimitzant el problema. L'autèntic coll d'ampolla són

els aeroports, especialment els grans aeroports situats en regions metropolitanes densament poblades. Per una banda, hi ha una manca d'infraestructures aeroportuàries i, per una altra, els aeroports existents no poden operar a la seva capacitat màxima, en la majoria de casos, per raons de tipus ambiental. Així doncs, hauríem de començar a parlar de capacitat ambiental dels aeroports en lloc de simplement capacitat aeroportuària. La capacitat ambiental dels aeroports ha d'identificar-se amb les emissions atmosfèriques i l'impacte sonor dels aeroports. La nostra recerca es centra en les molèsties generades pel soroll dels avions com a element limitador de la capacitat aeroportuària.

Les modificacions establertes sobre els vols d'aproximació i d'enlairament per evitar l'impacte sonor dels avions sobre les àrees poblades és actualment una de les principals raons que limiten l'aprofitament de la capacitat aeroportuària. Quan el soroll esdevé un problema, totes les organitzacions (IATA, ICAO, ACI...) reconeixen que la manera més eficaç de solucionar la situació és establir polítiques de gestió dels usos del sòl a l'entorn dels aeroports. Tot i això, establir mecanismes de col·laboració entre els aeroports i el territori no és una feina fàcil, perquè el nombre de nivells administratius involucrats en el problema i els interessos particulars de les diferents parts enfrontades fan sovint molt difícil arribar a solucions de consens i alhora eficaces. En aquest sentit, la nostra recerca té com a objectiu elaborar noves metodologies i polítiques de planificació prou flexibles i proactives perquè permetin eliminar la complexitat existent en la relació línies aèries-aeroport-territori. Eliminar el grau de complexitat ens permetrà establir mesures de gestió dels usos del sòl de forma més fàcil i eficaç, tot millorant els nivells de congestió als aeroports metropolitanos europeus. |

Avió aproximant-se a l'aeroport de Barcelona-El Prat, tot sobrevolant un territori fragmentat per habitatges, zones humides, espais agrícoles i camins per al gaudi dels que passen. © Imatges: Pere Suau.